

25.03.2025

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1023
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.12.2024/238
Karar Numarası : 2024/1301
Başvuran : K.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1) ETS Ersoy Turistik Servisleri Anonim Şirketi
Vekili: Av. C.E.
2) Seyfe Turizm Anonim Şirketi (Vikingen Infinity Otel)
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın otelde konaklama amacıyla yaptığı rezervasyonun iki erkek konaklanamayacağı gerekçesiyle kabul edilmemesinin cinsiyet temelinde ayrımcılık yasasını ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Yaz tatili için iki erkek arkadaş olarak rezervasyon yapmak istediklerini ancak ETS Ersoy Turistik Servisleri Anonim Şirketi (Acente)'nin web sitesi üzerinden iki erkek otelde konaklayacak şekilde rezervasyon yaptırmak istediğinde talebinin kabul edilmediğini, bu sebeple Acentenin web sitesi üzerinden Vikingen Infinity Otel'de rezervasyon oluşturamadığını,

b. Bir kadın ve bir erkek veya iki kadın olarak seçim yapıldığında rezervasyon oluşturulabildiğini, bu uygulama ile cinsiyet temelinde ayrımcılık yasasının ihlal edildiğini ve Muhataba Acenteye şikayette bulunduğunu ancak şikayete konu ayrımcı uygulamanın düzeltilmediğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Acentenin yazılı görüşünde Acente özetle:

a. Faaliyetlerini seyahat acentesi olarak sürdürdüğünü, mevzuat gereği misafirler ve tesisler arasında aracı kurum olarak hizmet vermekte olduğunu, Acentenin rezervasyon işlemleri için aracı olduğu tesisler ile acente kontenjan sözleşmeleri akdettiğini, bu sözleşme gereğince tesislerin kural ve kararları ile bağlı olduğunu, Acentenin tesisler üzerinde fiili ve hukuki hakimiyeti bulunmadığını, tesisin kuralları

konusunda tasarrufta bulunma hakkı olmadığını, mevzuat gereği tesislerin kural ve talimatları ile bağlı olduğunu, Turizm İşletmelerinin Bakanlıkla, Birbiriyle ve Müşterileriyle İlişkileri Hakkında Yönetmelik uyarınca tesisin kabul etmediği rezervasyonu kabul etme yetkilerinin bulunmadığını,

b. Şikayete konu Otelin web sitesi üzerinden doğrudan rezervasyon yapılamaması üzerine sor-sat usulü ile Acentenin operasyon birimlerinin tesis ile görüşerek rezervasyon aldığını söz konusu Otelde iki erkek şeklinde yapılan rezervasyonların bulunduğunu,

c. Acente olarak erkeklerin rezervasyon taleplerini kabul etmeme gibi bir kriterlerinin bulunmadığını, Acentenin farklı tesisler için aldığı rezervasyonlarının örneklerinin bulunduğunu,

ç. Başvuranın başvuru dilekçesinde yanlış bilgi verdiğini, başvurana dönüş yapılmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığını, başvurayı arayarak “*rezervasyon oluşturmadıysanız size destek olmak için aramıştım*” şeklinde dönüş yaptıklarını, ancak başvuranın başka bir rezervasyon yaptığı şeklinde cevap verdiğini,

d. Şikayete konu iddia ve taleplerin muhatabının Otel olduğunu, söz konusu iddialar yönünden taraflarına husumet yöneltilemeyeceğini belirtmektedir.

4. Muhatap Otel tarafından Kurumumuza sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Acente ile aralarında matbu bir Açık Kontenjan/ Oda Tahsis Sözleşmesi olduğu, bu Sözleşme’nin 2’nci maddesinde “*Tesis tarafından belirlenen ve ETS Tur tarafından uyulması gereken kurala göre, ETS Tur tesise sng (tek kişi), dbl (iki kişi), trp (üç kişi) bay satışı gerçekleştirilemez*” şekline bir düzenleme yer aldığı, Acente ve Otel arasında mevcut uygulamanın sor-sat usulü gerçekleştirildiği,

b. Erkeklerin tek konaklamasının odaların mevcut durumuna bağlı olarak mümkün olduğu, bu çerçevede sezon içerisinde hem muhatap Acente üzerinden hem de diğer acenteler üzerinden yapılan erkeklerin tek konaklama rezervasyonlarının bilgilerine dair örneklerin Kurumumuza sunulduğu belirtilmiştir.

5. Muhatapların yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte başvuran özetle:

a. Acentenin ileri sürmüştüğü Turizm İşletmelerinin Bakanlıkla Birbiriyle ve Müşteriyle İlişkileri Hakkında Yönetmelik’in “Rezervasyon” başlıklı 44’üncü maddesine dayanarak rezervasyonun yapılmasında yetkili olmadığına dair gerekçenin makul olmadığını, bu gerekçenin web sitesinde cinsiyet temelinde ayrımcı uygulamaları dayatan otellere yer vermesine dair haklı bir dayanak teşkil etmediğini,

b. Sor-sat usulü ile erkek misafirlere oda rezervasyonu yapıldığının belirtildiğini ancak bu uygulamaya ilişkin web sitesinde bir bilgilendirmenin bulunmadığını, diğer misafirlere uygulanmayan zorluğun erkeklerin konaklama talebinde uygulandığını, sor sat usulü gibi hangi kriterlere göre rezervasyon yapıldığının anlaşılmadığı bir yöntemle erkeklerin rezervasyon yapmasına engel olunduğunu,

c. Acente üzerinden muhatap Otel için yapılan rezervasyon örneklerinin sunulduğunu ancak bu örnekler incelendiğinde Mayıs ayında iki, Haziran ayında bir, Temmuz ayında iki rezervasyon yapıldığını, Ağustos ayında erkeklerin konakladığını gösterir örnek sunulmadığını, Otelin web sitesinde 908 odası bulunduğunun belirtildiğini, muhatap Otel için tek erkek müşteri rezervasyon sayılarının oldukça az olduğunu ve bu tespitin söz konusu uygulamanın ayrımcı olduğunu ortaya koyduğunu,

ç. Acentenin söz konusu uygulamanın kendilerine ait olmadığı yönündeki iddiasına karşın ayrımcı uygulamaya web sitesinde yer vererek söz konusu uygulamadan sorumlu olduğunu,

d. Acente tarafından şikayetine günler sonra ve kendisinin şikayet konusunun dışında sadece rezervasyon yaparken herhangi bir yardıma ihtiyacının olup olmadığının sorulması şeklinde dönüş yapıldığını, bu sebeple hizmet alımı esnasında karşılaştığı ayrımcı uygulamanın düzeltilmediğini ve söz konusu uygulamanın devam ettiğini,

e. Acente üzerinden muhatap Otelde yapılan rezervasyon taleplerinin kabul edilmediğini ve sor-sat usulüne dair herhangi bir bilgilendirmenin yapılmadığını gösterir ekran görüntülerini Kurumumuza sunduğunu belirtmiş ve söz konusu ayrımcı uygulamalar hakkında gereğinin yapılmasını talep etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “Kanun önünde eşitlik” başlıklı 10’uncu maddesi şöyledir: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin (d) bendine göre “Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi” ifade eder.

8. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesi şöyledir: “(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür...”

9. Mezkûr Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında ayrımcılık türleri "... b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık..." olarak sıralanmıştır.

10. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesine göre; "(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar. (2) Birinci fıkra da belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür."

11. Mezkûr Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurumun, "ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" le görevli olduğu düzenlenmiştir.

12. Mezkûr Kanun'un "İspat yükü" başlıklı 21'inci maddesine göre: "Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir."

13. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

14. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrası: "Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir." hükmünü haizdir. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temeli ile bağlantılı olarak ayrımcılığa maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

15. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrası ise: "İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep

eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.” hükmünü içermektedir. Dosya kapsamında başvuranın muhatap Acente ile elektronik posta yolu ile iletişime geçerek Kanun'a aykırı olduğunu iddia ettiği uygulamanın sonlandırılmasını talep ettiği görüldüğünden Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili tarafa başvuru şartının sağlandığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu çerçevede başvurunun Kurumumuzca esastan incelenebilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

16. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde de özel olarak düzenlenmektedir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 2'nci maddesi şöyledir: “Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayrım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.” Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Sözleşme'nin 2'nci maddesinin ikinci fıkrası: “Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka fikir, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum ya da başka bir statü bakımından herhangi bir ayrım gözetilmeksizin uygulanmasını taahhüt ederler.”; 3'üncü maddesi: “Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, bu Sözleşme'de belirtilen bütün ekonomik, sosyal ve kültürel hakları kullanmada kadınlarla erkeklere eşit hak sağlamakla yükümlüdürler.”

17. Keza Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesine göre: “Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.” Cinsiyet temelinde ayrımcılık, AİHS'nin 14'üncü maddesinin yanı sıra Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı (GGASS) ile de yasaklanmıştır. GGASS'nin 5'inci bölümünün “Ayrımcılık yasağı” başlığını taşıyan (E) maddesi şöyledir: “Bu Şartta yer alan haklardan yararlanma ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi ya da başka görüşler, ulusal ya da sosyal köken, sağlık, ulusal bir azınlığa mensubiyet, doğum ya da başka statüler gibi nedenlere dayanan hiçbir ayrımcılığa tâbi olmaksızın sağlanacaktır.”

18. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır (AİHM, Willis/Birleşik Krallık, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48; AİHM, Okpisz/Almanya, B. No: 59140/00, 25/10/2005, para. 33). Farklı muamelenin objektif ve makul bir nedene dayanması hususu ise AİHM tarafından belirli kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu durumda, söz konusu meşruluğun varlığı ilk olarak, demokratik bir toplumda geçerli olan ilkeler göz önünde bulundurularak söz konusu tedbirin amacı ile etkileri arasındaki ilişki bağlamında değerlendirilmelidir. Sözleşme'de belirtilen bir hakkın kullanılmasının ardındaki muamele farklılığının sadece meşru bir amaca yönelik olması tek başına yeterli değildir. 14'üncü maddedeki ayrımcılık yasağı, gerçekleştirilmek istenen amaç

ile kullanılan araçlar arasında makul bir ölçülülük ilişkisi bulunmadığı takdirde de aynı şekilde ihlal edilmektedir (AİHM, Belçika Dil Davası, B. No: 1474/62;...23/7/1968, para. 10).

19. AİHM'nin kullandığı ifadeler göz önüne alındığında, benzer durumdaki kişilerin maruz kaldıkları muamelede belirlenebilir bir özelliğe dayalı farklılık bulunuyorsa doğrudan ayrımcılıktan söz edilebilmektedir (AİHM, Carson ve Diğerleri/Birleşik Krallık [BD], B. No. 42184/05, 16/3/2010, para. 61). Doğrudan ayrımcılığın merkezinde bir kişinin farklı muameleye maruz kalması bulunmaktadır. Dolayısıyla doğrudan ayrımcılığın en önemli özelliklerinden biri de istenmeyen bir muamelenin varlığıdır. Nitekim 6701 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (d) bendinde de doğrudan ayrımcılık bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanun'da sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele şeklinde tanımlanmıştır.

20. Başvuran, Acentenin web sitesi üzerinden muhatap Otelde rezervasyon yaptırmak istediğini ancak arkadaşı ile iki erkek şeklinde yaptığı rezervasyonunun kabul edilmediğini ve web sitesinin “rezervasyonunuzu gerçekleştiremiyoruz” şeklinde uyarı verdiğini, erkek-kadın veya kadın- kadın konaklayacak şekilde tercihte bulunduğunda web sitesinin uyarı vermediğini ve rezervasyon işlemlerine devam edilebildiğini, muhatap Acenteye şikayetini içeren elektronik posta gönderdiğini fakat şikayetinden günler sonra şikayet konusunun dışında dönüş yapıldığını ve ayrımcı uygulamanın devam ettiğini iddia etmiştir. Başvuran, iki erkek konaklayacak şekilde yapmış olduğu rezervasyonun cinsiyeti sebebiyle kabul edilmediği iddiasının ispatına yönelik Acentenin web sitesinden almış olduğu ekran görüntüsünü dosyaya sunmuştur.

21. Ayrımcılık kendini açık ve kolayca tespit edilebilen bir şekilde göstermediğinden, ayrımcılık yasağının ihlal edildiğinin kanıtlanması oldukça güçtür (AİHM, Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan [BD], B. No: 43577/98, 6/7/2005, para. 147). Anayasa Mahkemesine (AYM) göre de ayrımcılık yasağı kapsamında farklı muamelenin bulunduğunu ispat yükü başvuruçudadır. Ne var ki başvuran farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelini bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin mevcut olduğunu ispatlama yükümlülüğü kamu otoritelerine ait olur (AYM, Nuriye Arpa, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 60).

22. 6701 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi kapsamında ise gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri de ihlal iddiasının muhatabı olabilmektedir. Bu durumda da başvuranın farklı muamelenin bulunduğunu göstermesi hâlinde bu farklı muamelenin nesnel ve haklı bir temelini bulunduğunu ve seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisinin mevcut olduğunu; diğer bir ifadeyle ayrımcılık yasağının ve eşitlik ilkesinin ihlal edilmediğini ispatlama yükümlülüğünün muhataplara ait olacağında şüphe bulunmamaktadır (TIHEK, B. No: 2023/1042, K. No: 2023/1070, 12/2/2024, para. 20).

23. Nitekim 6701 sayılı Kanun'un “İspat yükü” başlıklı 21'inci maddesi de “Münhasıran

ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.” hükmünü haizdir.

24. Somut olayda muhataplar tarafından dosyaya sunulan Açık Kontenjan/Oda Tahsis Sözleşmesi incelendiğinde; Sözleşme’de “*Tesis tarafından belirlenen ve ETS Tur tarafından uyulması gereken kurala göre, ETS Tur tesise single, double, triple bay satışı gerçekleştiremez.*” maddesinin yer aldığı ve muhatapların yazılı görüşünde bu maddenin aralarındaki ilişkide geçerli olduğunun belirtildiği görülmüştür. Ayrıca muhatap Acente ve Otel Sözleşme’de söz konusu düzenlemeye yer verilse de sor-sat usulü ile rezervasyon aldıklarını belirtmiştir. Bu çerçevede erkeklerin konaklamasına ilişkin Otelde mevcut odaların durumuna göre sor-sat usulü gibi farklı düzenlemenin mevcut olduğu ancak muhatapların beyanlarında bu farklı muamelenin objektif ve makul gerekçesinin ortaya koyulmadığı tespit edilmiştir. Nitekim dosya kapsamında yapılan incelemede, Kurumumuz tarafından Acentenin web sitesi üzerinden rezervasyon yapılmasına ilişkin aşamalar incelenmiş kadın-erkek veya kadın-kadın şeklinde konaklama tercihleri seçildiğinde sitenin uyarı vermediği ve erkek-erkek şeklinde rezervasyon talebi oluşturulduğunda sitenin başvuruya konu uyarıyı verdiği tespit edilmiştir.

25. Ayrıca başvuran tarafından ayrımcı uygulamanın düzeltilmesi talebi hakkında Acenteye yapmış olduğu şikayete ilişkin dosyaya sunulan ses kaydı incelendiğinde; Acente temsilcisinin başvuran ile yaptığı görüşmede konaklama için yardımcı olmaya çalışıldığı, ancak başvuranın şikayetinin esasını teşkil eden web sitesinde erkek- erkek rezervasyon talebi oluşturulduğunda uyarı çıkmasına dair uygulamanın düzeltilmesine dair yapılan işlemler hakkında bilgi vermediği görülmüştür. Nitekim halihazırda Kurumumuz tarafından yapılan incelemede de söz konusu uyarının web sitesinde devam ettiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra muhatap Otel ve Acente tarafından başvuranın iddialarının dayanaksız olduğunu göstermek amacı ile sezon içerisinde yapılan single, double ve triple erkek konaklama rezervasyon listesi sunulmuş olsa da bu listede yer alan sınırlı sayıdaki konaklamaların, 908 odaya sahip Otel için oldukça az olduğu değerlendirilmiştir.

26. Somut olay ve dosya kapsamındaki deliller incelendiğinde internet sitesinin uyarı ekran görüntüleri, muhataplar arasında geçerli olan Açık Kontenjan/Oda Tahsis Sözleşmesi’ndeki “*Tesis tarafından belirlenen ve ETS Tur tarafından uyulması gereken kurala göre, ETS Tur tesise single, double, triple bay satışı gerçekleştiremez.*” maddesi ve muhatapların web sitesi üzerinden kabul edilmeyen rezervasyonları odaların mevcut durumuna göre sor-sat usulü ile değerlendirildikleri yönündeki farklı muameleyi ikrar niteliği taşıyan beyanları ve bu farklı muameleye dair objektif ve makul gerekçe sunamadıkları göz önünde bulundurulduğunda, başvuranın iddialarının aksinin ispatlanamadığı değerlendirilmiştir. Bu kapsamda muhatapların açıklamalarının başvuranın iddialarının aksini ispat etmek için yeterli olmadığı ve muhatapların ayrımcılık yasağını ihlal etmedikleri yönündeki iddialarını kanıtlamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

27. Öte yandan, Acente tarafından dosyaya sunulan yazılı görüşte, muhatap Otel tarafından

cinsiyet temelli ayrımcılık gerçekleştirildiği ihtimalinde dahi, Acentenin işbu ilişkinin tesisi esnasında aracı konumunda olduğu, Otelin prensipleri ile ilgili Acente tarafından herhangi bir düzenleme yapılmadığı, erkeklerin tek başlarına konaklamamasına dair kararın muhatap Otel tarafından alındığı ve Acentenin bir dahli olmadığı belirtilmiştir. Acentenin söz konusu beyanı, somut olayda ayrımcılık talimatı verilmesinin ve bu talimatın uygulanıp uygulanmadığı hususunun da incelenmesini gerektirdiği değerlendirilmektedir.

28. 6701 sayılı Kanun kapsamında “*bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı*” olarak tanımlanan ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama, Mezkûr Kanun’un 4’üncü maddesinde yer alan ayrımcılık türleri arasında sayılmaktadır. 5/7/2006 tarihli ve 2006/54/EC sayılı Konsey Direktifinde kişilere karşı cinsiyete dayalı ayrımcılık yapılması talimatı, ayrımcılık olarak kabul edilmektedir. Bu minvalde, ayrımcılık talimatı verilmesi durumunda üçüncü kişilerin de sorumluluğu gündeme gelmektedir (TİHEK, B. No: 2021/669, K. No: 2022/141, 31/3/2022, para. 36). Dolayısıyla somut olay kapsamında bir diğer muhatap olan Acentenin sorumluluğu bakımından da bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

29. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 102’nci maddesinde; ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya işletmenin çalışanı gibi işletmeye bağlı bir hukuki konuma sahip olmaksızın, bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde sürekli olarak ticari bir işletmeyi ilgilendiren sözleşmelerde aracılık etmeyi veya bunları o tacir adına yapmayı meslek edinen kimse acente olarak tanımlanmaktadır. Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu’nun 1’inci maddesinde ise seyahat acentesi: “*Kar amacı ile turistlere turizm ile ilgili bilgiler vermeye, paket turları ve turları oluşturmaya, turizm amaçlı konaklama, ulaştırma, gezi, spor ve eğlence hizmetlerini görmeye yetkili olan, oluşturduğu ürünü kendi veya diğer seyahat acentaları vasıtası ile pazarlayabilen ticari kuruluş*” olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda muhatap Acentenin de seyahat acentesi olarak hizmet verdiği anlaşılmaktadır.

30. Başvuranın iddialarına karşı Acente, somut uyuşmazlığa konu hizmet bakımından yalnızca aracı konumunda bulunduklarını ve Otelin şikâyetle konu tek erkek konaklama kabul etmeme politikasının kendilerinden kaynaklanmadığını beyan etmiştir. 6701 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasında ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama da ayrımcılık türleri arasında sayıldığından yalnızca aracı konumunda olunduğunun ve şikâyetle konu işletme politikasının kendilerinden kaynaklanmadığının ileri sürülmesi ayrımcılık yasağının ihlal edildiği gerçeğini değiştirmemektedir. Nitekim muhatap Otel ve Acente arasında imzalanmış olan Açık Kontenjan/Oda Tahsis Sözleşmesi’nin 2’nci maddesinde “*Tesis tarafından belirlenen ve ETS Tur tarafından uyulması gereken kurala göre, ETS Tur tesise sng (tek kişi), dbl (iki kişi), trp (üç kişi) bay satışı gerçekleştiremez*” düzenlemesi de yer almaktadır. Diğer taraftan, seyahat acentelerinin yükümlülüklerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza bilgi amaçlı gönderilen yazıda, bir seyahat acentesi tarafından turizm amaçlı hizmet kapsamında erkek misafir kabul edilmemesi hususunun işletmecilik kusuru olarak değerlendirildiği ve bu acenteye Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları

Birliği Kanunu ve Seyahat Acentaları Yönetmeliği hükümleri gereğince cezai işlem uygulandığı ifade edilmiştir (TİHEK, B. No: 2021/669, K. No: 2022/141, para. 38).

31. Sonuç olarak, muhatap Otelin 6701 sayılı Kanun kapsamında başvuranın iddialarının aksini ispatlayamadığını, doğrudan ayrımcılık niteliğinde vuku bulan ayrımcı muamelede bulunduğu, muhatap Acentenin de ayrımcı uygulamadan sorumlu olduğu tespit edilmiş ve neticede başvuranın sunulan konaklama hizmetinden diğer kişilere kıyasla eşit bir şekilde yararlanmasının muhataplar tarafından engellenmesi suretiyle cinsiyet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır.

32. Somut olayda gerçekleşen ayrımcılık yasağı ihlali bakımından; ihlali gerçekleştiren muhatapların mali gücü, ihlalin etki ve sonuçlarının ağırlığı, ayrımcılık yasağı kapsamında korunmak istenen kamusal menfaat birlikte değerlendirildiğinde ihlal konusu eylemle ilgili muhataplar hakkında üst sınırdan idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Muhataplar ETS Ersoy Turistik Servisleri Anonim Şirketi ve Seyfe Turizm Anonim Şirketi (Vikingen Infinity Otel) hakkında 141.934,00'er TL (YüzKırkBirBinDokuzYüzOtuzDört'er TL) İDARİ PARA CEZASI UYGULANMASINA,

C. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

Ç. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

30/12/2024 tarihinde Alişan TİRYAKİ, İsmail AYAZ ve Mehmet Emin GENÇ'in karşı oyları ile OY ÇOKLUĞUYLA karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi

Ek: 2024/1301 K.K. Kurul Kararı Alişan TİRYAKİ, İsmail AYAZ ve Mehmet Emin GENÇ Karşı Oyu
(2 Sayfa)

13.02.2025

KARŞIOY GEREKÇESİ

Karar Adı : K.K.
Karar Numarası : 2024/1301

Doğrudan ayrımcılık, 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinde “*Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muamele*” olarak tanımlanmıştır. Bu madde hükmü gereği muamelelerin ayrımcılık olarak nitelendirilebilmesi için kişinin hak ve hürriyetlerinden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellenmesi veya zorlaştırılması gerekmektedir. Bu kapsamda; ayrımcılık teşkil eden muamelesinin oluşması için kişinin hukukten tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmasının engellenmesi veya zorlaştırılması yeterli olmayıp bu engelleme veya zorlaştırma hakkında karşılaştırılabilir durumdakiler ile kıyas değerlendirmesinin yapılması gerekir.

Otelde konaklamak amacıyla yapılan rezervasyonun iki erkek konaklanamayacağı gerekçesiyle iptal edilmesinin ayrımcılık muamelesi teşkil edip etmediği konusunda da kıyas kıstası değerlendirilmelidir. Muhataplardan alınan yazılı görüşte; erkek misafirlerin tek veya daha fazla kişi aynı odada konaklayabildikleri, daha önce bu şekilde konaklamaların olduğu, tesislerinde eşitliğe uygun şekilde kadın ve erkek ayrımı yapılmaksızın rezervasyon yapılarak konaklama sağlanabildiği belirtilmiştir. Ayrıca muhatap Otel tarafından iki erkek konaklayacak şekilde düzenlenmiş rezervasyonlara ilişkin belgeler de dosyaya sunulmuştur. Yazılı görüş ve sunulan belgelerden muhataplar tarafından iki erkek konaklamasına imkân tanındığı anlaşılmaktadır. İhlale gerekçe olarak sunulan bu tür rezervasyonların sayısının sınırlı olması hususu da insan haklarına nicel bir bakışın getireceği eksik değerlendirme potansiyeli nedeniyle itibar görmemelidir.

Cinsiyet temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddia edilen muameleye ilişkin, hak ve hürriyetlerden yararlanmanın engellenmesi veya zorlaştırılmasındaki “*karşılaştırılabilir durumdakilere kıyas*” değerlendirmesinde “*karşılaştırılabilir durumdakiler*”in erkek ve kadın olduğu göz önüne alınmalıdır. Muhatapların iki erkek konaklamasının mümkün olduğuna ilişkin görüş yazısı ve sunulan belgeler göz önüne alındığında; başvuranın hakkının karşılaştırılabilir durumdaki kadınlara kıyasla değil erkeklere kıyasla engellendiğinin iddia edildiği görülmektedir. Bu itibarla başvuranın konaklama hakkından karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasının engellendiğinden bahsedilemeyecektir. Dolayısıyla yapılan incelemede; yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde eksik değerlendirme yapıldığı kanaatiyle sayın çoğunluğun

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

kararına iřtirak edilememiřtir.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
II. Başkan

e-imzalıdır

İsmailAYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpařa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No: